

FUNDACJA

Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej
ul. W. Garbary 2, tel. 55-22-186
87-100 TOPUŃ

Ar. Referencja oprac. 2014

Materiały przesłała
Irena Trufikowska
ulroczka

AK
Wilno

++ 2001 Zdję (ok.g.) zdję ksero

LIMANOWSKA Helena
zam. Noskowska
ps. 'Błękit', 'Limba'

2976/155K¹

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

2976/USV

AK Wilno

Limanowska Helena

żem. Moskowska ps. „Bofelit”

„Lilka”

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ K. 1, S. 1

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację

✓ K. 2, S. 2

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... ✓ K. 1, S. 1

IV. Korespondencja

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

✓ 2

VI. Fotografie

✓ 2

I/1 Relacja

Relacja Heleny Moskowskiej z d. Lemaitla (1921-2001)
AK Okr. Wilno, oprowadza Irene Treflewska z Ośrodka
Relacji powstała do Fundacji 19 X 2001r.

mps, oryg. K.1, s.1

Wpłynęło dnia 29. X.
Ldz. 4024 USK 1001

HELENA NOSKOWSKA z d. LIMANOWSKA

c. Edwarda i Amieli z d. Narkun,
ur. 24 listopada 1921 r. w Piotrogradzie (Rosja), gdzie po I wojnie światowej znaleźli się jej rodzice.

Po powrocie do kraju kończy w Wilnie szkołę powszechną oraz gimnazjum SS Benedyktynek, w 1938 r. rozpoczyna naukę w Liceum Pedagogicznym w Grodnie, jako harcerka przechodzi kurs sanitarno-pielęgniarSKI i bierze czynny udział w obronie Grodna w dniach 20-22 września 1939 pod ps. "Błękitek".

Po przejściu frontu przemosi się w brzesławskie, do stron rodzinnych, gdzie w miejscowości Topolka gm. Widze, zalegalizowała się jako nauczycielka w istniejącej jeszcze polskiej szkole. Po likwidacji szkoły nadal prowadzi nauczanie - tajne.

W lipcu 1942 zostaje zaprzysiężona do Armii Krajowej, przyjmuje pseudonim "Limba" i przydział do miejscowej Placówki, Obw. Brześć Inspektorat B-C Święciany Okręg Wileński, pełniąc różne funkcje, zaliczając do potrzeb: jako łączniczka, sanitariuszka, kwatermistrz. Po lipcu 1944 przenosi się do Wrocławia, gdzie studiuje na Uniwersytecie Filologii Polskiej oraz Historię.

Otrzymuje asystenturę w Wyższej Szkole Pedagogicznej, uczy także w Wieczorowym Liceum Wojskowym i Technikum Rolniczym w Praczech Wrocław.

Od 1958 do przejścia na emeryturę w 1981 r. pracuje jako redaktor w Wydawnictwie Ossolineum PAN we Wrocławiu, jest wieloletnim Prezesem Dolnośląskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, bierze udział w różnych opracowaniach historycznych, m.in. X. Warakomskiego "Komórka Legalizacyjna Sztabu Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej w latach 1939-48".

Odnaczona: Krzyżem Armii Krajowej - Londyn 5.10.84
Medalem Wojska - " -
Srebrnym Krzyżem Zasługi Działacza Kultury -
Rada Państwa, 24.10.79, leg. 2940-79-48.
Złota Odznaka Zakładu Narodowego Ossolineum,
Złota Odznaka PCK,
Złota Odznaka Zasłużonego dla Dolnego Śląska.

Wspomniana jest w nast. opracowaniach:

1. "Wspomnienia żołnierza AK Ziemi Wileńskiej" - 1981 r.
Mieczysława Potockiego,
2. "Ostatni Raport" - 1997 r, Kazimierza Krauze, "Wawrzecki",
3. "Wilno jako ognisko oświaty w latach próby", Białystok
1991 r.,
4. Książd Romuald Warakomski zadedykował Pani Helenie Limanowskiej swoją książkę "Komórka Legalizacyjna Sztabu Okręgu Wileńskiego AK..", z datą: Wrocław, 25.V.1975,
5. Mjr WP Stefan Świechowski, Inspektor AK Święciany, Okr. Wilno, zadedykował "Limbie" Helenie Limanowskiej swój poemat "Marzenia" (w maszynopisie).
6. D-ca Partyzancki "Sulima" poświęcił "p.H." wiersz okolicznościowy p.t. "Miałem furmana - dziewczynę", datowany -
19 XII 42 r.

Ostatnio zamieszkała we Wrocławiu, ul. Studzienna 13 m.13.

Zmarła 30.01.2001 po kilkuletniej, wyniszczającej chorobie.

P.S. W dniu 30 paźdz. 1962 r. zawarła związek małżeński z Wiktorem Noskowskim, narzeczonym sprzed wojny, któremu po 24 latach udało się powrócić ze zsyłki w ZSRR.

II Materiały uzupełniające relację

1) Kserokopia nekrologu Heleny Limanowskiej - Moskalskiej, zmarłej 30 stycznia 2017 r. w Wrocławiu, redaktora tygodniowego Ossolineum PAN w Wrocławiu

2) Wspomnienie o zmarłej Helenie Limanowskiej Moskalskiej jej męża pilotora Moskalskiego 2017.

tekst, 049. K. 1, s. 1

Materiały przysłała do Fundacji w 2017 r. Irene Trobowski
z Wrocławia

30 stycznia 2001 r. zmarła po ciężkiej chorobie

**HELENA LIMANOWSKA-
NOSKOWSKA**

redaktor Wydawnictwa Ossolineum
Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu.

Jej serce bić dla nas ustało.

Pogrzeb odbędzie się 2 lutego 2001 r. o godz. 11.00
na cmentarzu parafialnym przy ul. Bardzkiej.

Strapieni – Mąż i Siostrzenica z Rodziną

II/2

Trudno nie wspomnieć o najbardziej spektakularnym z jej duchowych wlotów - wygranej batalii o wydobycie więzionego w sowieckich łagrach na dalekiej Kolymie swego wybrańca, żołnierza Aleksandra Noskowskiego. Ten romantyczny epizod nazwała w swoim dzienniku "ostatnim zrywem po szczyście, spokoj, ciepło; ostatnim bojem bez wrota w zwycięstwo!"

A byto w tym zrywie nie tylko podanie rąk i wyciągnięcie ręki bez także wyzwanie miłości i bólu duszy porażonej w samotności i niespełnionej tęsknocie, szukanie pierwszych wspólnych śladów, pierwszych wzruszeń kochańców nie uwaranych na odległych w czasie ściankach pamięci.

Najsztubniejszą, wciąż wspomnieniową o niej jest wyzwanie redaktor Anny Kotulowej:
"Dla mnie była Ona zawsze nosobieniem kobiecości w XIX-wiecznym, romantycznym, bliskim mi stylu, a jednocześnie rzesowym solidnym ostowickiem i przyjacielem. Należała do ludzi, którzy jeszcze wredzieli po to jest Goryzna i potrafili powiszeć jej swe życie. Jestem wdzięczna losowi, że spotkałam ją na swój drodze."

III / 5 Inne...

Wiersz autorstwa Sulimy dedykowany na pamięć Helenie Limanowskiej
z datą 19 XII 1942r.

Wiersz przepisany z rękopisu Jona Trupicowskiego, Wrocław 26.09.2001r.

mps K.1, s.1

Wiersz poświęcony Helene Dimarowskiej

III/5h

Miałem furmana - dziewczynę,
Która, gdy Niemca spotkała,
(Nie mam jej tego za winę)
Słodko do niego się śmiała .

Niemiec - ta wściekła cholera,
Jak baran oczy wytrzeszczy,
Nie pomny ostrzeg Hitlera -
"Halt !" - by mu stanąć - nie wrzeszczy.

Jedzie więc bunt bez kontroli,
Ziarna wolności on sieje,
Rzuca do serc, jak do roli. . .
A dziewczę słodko się śmieje.

Ten uśmiech polskiej dziewczyny,
gdy zgubę wrogowi wróży -
Jest czysty wtedy - bez winy -
Polsce ofiarnie on służy !

Dzielnemu swemu furmanowi
p.H. na pamiątkę wspólnej
jazdy - poświęcam

19 XII 42 r.

/-/ Sulima

(podpis własnoręczny)

przepisane z wyblakłego rękopisu

Wr-w 26.09.2001

Strapiłowski

nr. 2976/16SK

AK
Wilno

H 30E 2001

Limanowska Helena

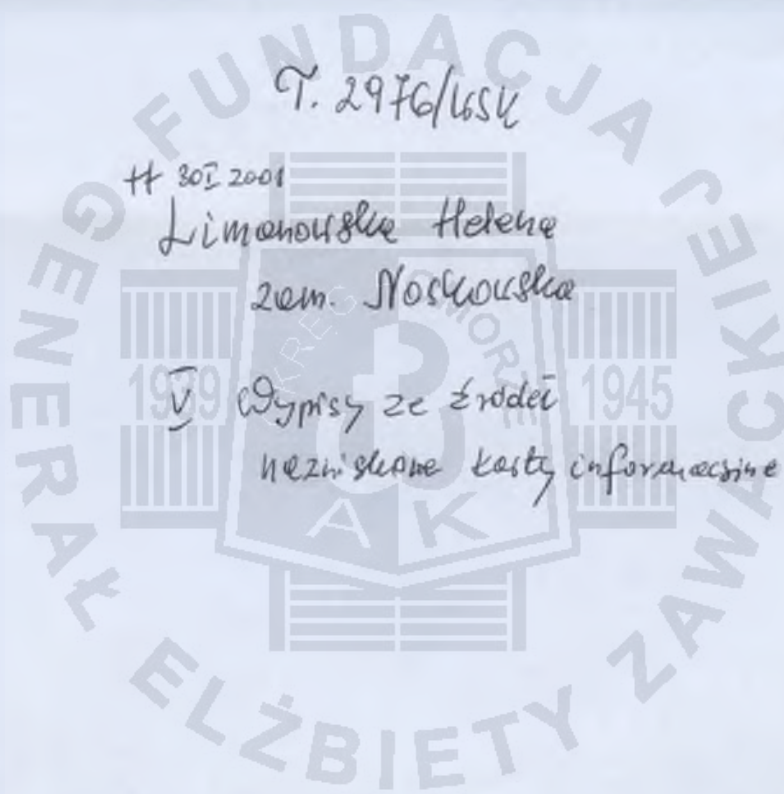
zem. Moskowska

1979

Wypisy ze źródeł

1945

niezależne karty informacyjne 2

T. 2976/usk

PK.
Okr.
Wilno

H

Limanowska Helena

ps. „Błkit”

ur. 21.11.1921r. c. Edwarda Leningrad

Konspiracja cz. I

organizon m. Wilna

Członek konspiracji od 07.42 do 07.44r.

Ob. adres: 53-304 Wrocław

ul. Studzienna 13 m13

Janusz Bohdanowicz „Czortek”

Wykaza żołnierzy PK okr. wileńsk.

Gdańsk Wyd. II IX 1998r. str. 9 poz 55

M.M. 99k

i

T. 2976 / WSK

AK
Wilno
30 Swietosc

LIMANOWSKA - NOSKOWSKA stalena

"simba"

1030 1045
KREG POMOR
AK
WAGKIE
LZBIETY
Kierownia i sanitarna w swiejszym
inspektoracie. Nauyielka tajnego nauerania

Kab Kierownia okr Wil - Nowogr AK
pod red L. Malinowskiego Bydgoszcz 2001

nr 415

M. Tym 2002

T. 2016 / WSK

AK
Wilno

LIMANOWSKA Helena
zem. Noskowska
ps. „Biekit” „Limba”

VI. Fotografie

1. zdj. lepilym. z pieczętką (b.d.) onyq. 1
(4 x 5) szt. 1
2. zdj. ksero - szt. 1

Z. Świątko, 2014r

1939 jesień - polska szkoła we wsi Topolka, gm. Władze, pow. brasławski. Helena Limanowska jako nauczycielka (w bluzeczce w paski).

21

HELENA LIMANOWSKA
-NOSKOWSKA

"BŁĘKIT", "LIMBA"

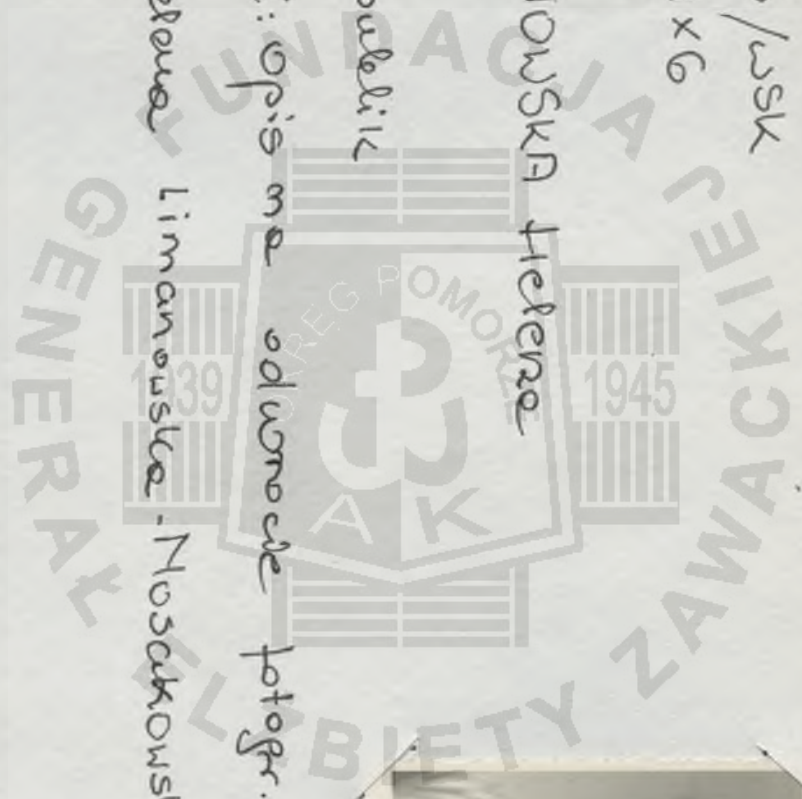

1. WSK - Iecelii oohpoue
2. T. 2976 / WSK
3. oygj, 4x6
- 4.
5. LIMANOWSKA Helena
6. N.N
7. brali pulelik
8. Uwagi: opis ma odumocze fotogr.

Helena Limanowska - Nosakowska

Z. Sestkej. 2014 n.

LIMANOWSKA Helena

